

Höstprogram 2003

Söderhamns Fågelklubb (SFK)

Syfte

SFK:s syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och fågelmiljöer, samt att skapa förutsättningar för medlemmarna att aktivt utöva sitt fågelintresse.

Bli medlem

Medlemskap i SFK erhålls genom att sätta in 75 kr (enskild medlem) eller 100 kr (hela familjen) på vårt postgirokonto 879140-2. Glöm inte att ange Ditt namn och Din adress!

Styrelsen 2003

Ordförande:	Thomas Thiger	0270-15069
Vice ordf.:	Stefan Persson	0278-20088
Skr.:	Gunnel Edenström	0270-286197
Kassör:	Stefan Wiström	0270-13693
Ledamot:	Ulla Persson	0270-41747
Ledamot:	Lars Henningson	0278-665368
Ledamot:	Daniel Bäckström	0270-61468
Suppleant:	Anna Onelius	0270-15569
Suppleant:	Lilian Wallén	0270-35380
Suppleant:	Gunnar Falck	0270-424201

Hemsida: <http://hem.passagen.se/sfk>

Webmaster: Daniel Bäckström

Klubbmärket: finns att köpa som klistermärke för 10 kr/st
Ring Ulla P 0270-41747

Foto på framsidan (Lappuggla): Janne Lundstedt

Ordförande har ordet

En ny spännande fågelsäsong ligger framför oss SFK möter som vanligt upp med ett lika spännande höstprogram!

Med hösten associerar man kanske främst till det utdragna vadarsträcket längs våra kuster. När detta skrivs (början av juli) har vadarsträcket redan börjat och på Stenö rastar mängder av småspov som provianterar kråkbär inför den fortsatta flytten. Men hur hinner vadarfåglarna häcka om de flyttar söderut redan i början av juli? Sanningen är att det endast är den ena föräldern som flyttar så tidigt! Den andre (oftast hanen) stannar med ungarna ytterligare en tid innan det bär av söderut. Sist flyttar ungfåglarna och man kan alltså se tre ”sträcktoppar” i det utdragna vadarsträcket på hösten. (Fenomenet brukar kallas ”Kolthoff’s lag” efter den på Öland verksamme ornitologen Gustav Kolthoff (1845-1913) som var den förste som upptäckte och beskrev denna ålders- och könsdifferentierade flyttstrategi hos vadarfåglar.)

Som tur är har vi hos oss ypperliga möjligheter att följa detta vadarsträck eftersom dessa fåglar ofta använder sandbankarna ute på Stenö naturreservat som rastplats. En nyhet i sammanhanget är att SFK under våren byggt ut fågeltornet därute vilket starkt har förbättrat möjligheten till bra observationer. Har Ni inte varit där än så rekommenderas en utflykt till detta nya torn!

En annan nyhet är det bildgalleri som SFK nu börjat bygga upp på hemsidan. Bilder har ett stort värde i ornitologiska sammanhang. För det första är det ofta möjligt att på en bild se detaljer som man har svårt att se i fält. Man kan alltså lära sig mer om fågelns utseende om man har bra bilder att tillgå. För det andra har bilden ett värde som historiskt dokument och kan i vissa situationer få avgörande betydelse för en historisk beskrivning. Var det t.ex. samma tjockfot som besökte Flygstaden i juni 2002 som också sågs senare under sommaren i Dalarna, eller var det två olika individer? Bilder visade att det faktiskt rörde sig om två fåglar.

Sen får vi ju inte glömma bort att det rent allmänt är trevligt att titta på fågelbilder!

forts.....

SFK satsar nu alltså på att bygga upp ett bildarkiv. Här kan medlemmarnas fågelbilder visas och målsättningen är att kunna visa bilder på så många av Sveriges fågelarter som möjligt. En riktig utmaning alltså!

Det händer alltså saker i SFK. Men det viktiga är trots allt att under lediga former kunna umgås ute i naturen och lära oss mer om vår fågelfauna. Och det gör vi på våra exkursioner!

Väl mött i markerna!

Thomas Thiger

Vad gör jag om jag hittar en skadad fågel?

Ibland händer det att man hittar en fågel som är skadad i något avseende. Det är då viktigt att veta vad man skall tänka på i en sådan situation. Nedan ges lite vägledning som Du kan ha nytta av.

1. Försök fånga fågeln

Att fånga en fågel kan ibland vara svårt. En jacka eller liknande kan underlätta.

Varning: En skadad fågel är förmodligen stressad och rädd och kommer då att försöka försvara sig. Rovfåglar och ugglor försvarar sig med sina klor medan fåglar med stora vassa näbbar (t.ex. rördrom och häger) använder dessa i stället. Svanar och gäss kan bitas ordentligt.

Skydda Dina ögon och använd handskar!

Placera fågeln i en låda/kartong med lock så att fågeln får mörkt omkring sig vilket minskar stressen. Se till att det finns lufthål i kartongen.

Försök inte mata fågeln.

2. Kontakta polis eller KfV

Hos polisen finns register över personer eller organisationer som har rätt att rehabilitera skadade fåglar. Du skall därför snarast möjligt kontakta polisen eller KfV (se nedan) för att fågeln skall få bästa vård. Som privatperson är det inte heller (utan speciellt tillstånd) tillåtet att förvara och själv försöka rehabilitera en skadad fågel.

(Observera att en fågel som t.ex. flugit mot en ruta inte behöver vara allvarligt skadad, utan kanske endast behöver ”vila upp sig” någon timme. Se då till att fågeln kan sitta i lugn och ro och säkert skyddad från t.ex. katter.)

Katastrofhjälp - Fåglar och Vilt (KfV)

KfV är en ideell förening vars syfte är att hjälpa och rehabilitera skadat vilt så att det skadade djuret kan återfå friheten och leva ett för arten normalt liv. Det finns f.n. ett 40-tal lokalföreningar samt ett antal kontaktpersoner runt om i Sverige. Dessa har den kompetens och de tillstånd som erfordras för att hantera skadade fåglar.

Föreningen har ofta stora kostnader för sin verksamhet (t.ex. i samband med oljeutsläpp) och tar därför gärna emot frivilliga bidrag (se webb-adress nedan).

Statens Vilt

Det finns vissa fågelarter (ofta hotade) som staten av olika skäl tar ett extra stort ansvar för. För att skydda dessa arter i framtiden är det viktigt att man dels kan rädda så många skadade individer som möjligt, dels samla så stor kunskap som möjligt om respektive art. Hittar man en skadad (eller död!) fågelart som tillhör Statens Vilt skall polis alltid kontaktas. Döda individer skickas via polisens försorg (eller direkt) till Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm. Dessa arter får naturligtvis inte stoppas upp för egen del.

Följande fågelarter tillhör Statens Vilt enligt 33§ Jaktförordningen:

fiskgjuse	salskrake	fjällgås
bivråk	svarthalsad dopping	skräntärna
tornuggla	skärfläcka	svarttärna
hökuggla	gråspett	storkar
berguv	vittryggig hackspett	örnar
fjälluggla	mellanspett	glador
lappuggla	kungsfiskare	falkar
slaguggla	blåkråka	kärrhökar
rördrom	härfågel	
lunnefågel	sommargylling	

Mer information på nätet:

Naturvårdsverket

www.naturvardsverket.se

Riksorganisationen Katastrofhjälp för Fåglar och Vilt

kfv-riks.org.se

Naturhistoriska riksmuseet

www.nrm.se

HÖSTPROGRAM ÅR 2003

Bäste Medlem!!

Dags att summera! Vår- och sommarsäsongen!
Blev det några nya X för Dig? Om inte, så får
Du försöka ta dom "på hemvägen"!!

Vi hoppas att Du ska hitta något i
Höstprogrammet, som verkar lockande och
intressant.

Obs! ev. ändringar och tillägg i programmet
uppdateras via hemsidan (se sid 2).

Alla är som vanligt välkomna på våra
Exkursioner!

Ta gärna med Dina vänner och bekanta!

AUGUSTI
Tisdag 26/8

VADARE - STENÖ -

Nu bär det av mot varmare nejder!
Stenö är en viktig rastlokal för sträckande
vadarfåglar. Man vet aldrig vad som kan
dyka upp!

Vi träffas vid Stenö (tornet) kl 18.00.
Tornet är restaurerat och ombyggt, så
det är gott om plats och större möjlighet
till lä när det blåser snålt.

För info kontakta
Thomas Th tel 070/517 50 69

SEPTEMBER

6/9

Lördag

**Obs! Vid dåligt
väder (regn
blåst) genom-
förs exk.
på söndag
(7/9)
istället.**

RINGMÄRKNING Maden (Ålsjöstugan)

Denna programpunkt brukar vara en av de mest välbesökta!

Tänk Er att på nära håll få se t ex blåhaken, rödhaken, lövsångaren eller någon annan småfågel! Stefan visar hur det går till att ringmärka fåglar och berättar varför man gör det.

**Vi ringmärker mellan soluppgången (kl 05.00) och kl 10.00 vid Ålsjöstugan!
Parkering vid Östansjö-P.
Följ spången till Ålsjöstugan.**

För info kontakta Stefan P tel 070/342 64 63

Obs! Ta med varma kläder!

13/9
Lördag

ROVFÅGLAR Maden
180°syd! - Sträcken är i full gång!
Thomas Thiger är vår exk ledare.

Samling Östansjö-P kl 09.00.
För info kontakta Thomas Th tel
070-517 50 69.

20/9
Lördag

"STENÖ-DAGEN"

Vi "rycker" tallplant och grillar korv
(klubben bjuder) och håller naturligtvis koll på
fåglarna, som kan tänkas passera!

Vi träffas ute vid Stenö (tornet) kl 10.00.
Ta med varma kläder och något vindtätt!!
För info kontakta Tord S tel 070/363 18 06.

24/9
Onsdag
Obs!
Vid dåligt
väder (regn,
blåst) genom-
förs ej exk.

RINGMÄRKNING - UGGLOR

Ytterligare en exkursion som brukar vara
välbesökt! Förra hösten (2002) märkte Stefan
2 pärlugglor och 3 sparvugglor (kan vi "bräcka
det i år måntro)!
Klubben bjuder på grillad korv o. bröd + varm
saft.

Samling vid Resecentrum kl 18.30 (långtids-P).
Janne L guidar till Kilboskogen.

För info
kontakta Stefan P
tel 070/342 64 63
Obs! Ta med varma kläder!

OKTOBER

4/10

Lördag

WORLD-BIRD-WATCH-DAY

En dag då det skådas runt hela världen!!

Vi har valt att skåda från Korsholmen (havsfågel).

Hoppas på bra skådarväder!

Vi träffas vid Resecentrum kl 06.00 (långtids-P).

Ta med varma kläder och vindtätt!

För info kontakta Lars H tel 070-699 89 31.

25/10

Lördag

"FILM-TAJM" igen !

Den här gången är det Bosse Forsling som "tar oss med ut i naturen" genom att visa några av sina filmer eller bilder. Vi håller till på Bygdegården Vargen kl 19.00. Klubben bjuder på fika!

För info kontakta Ulla P 0270/41747.

NOVEMBER

8/11

Lördag

"SPELTUPPEN" - Sunnäs

Ett "återbesök" hos Henrik Skoglund (konservator). Vi som var där förra gången vill gärna se vad som blev av den "blöta" orrtuppen!! Efter besöket kollar vi in fågellivet vid Granön med omnejd!

Vi samlas vid Resecentrum (långtids-P)
kl 10.00 och gör sällskap därifrån.

Vi tar fika med oss!

För info kontakta Bengt G tel 0270/70481.

30/11

Söndag

FÖRSTA ADVENT

GAMLA FÅGELTORNET ÅLSJÖN

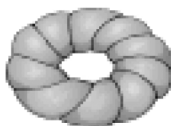
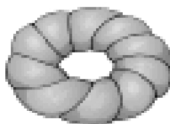
Vi fortsätter med vår - Tradition -.

Första ljustet tänds!

För den som vill finns möjlighet att grilla korv
(ta med egen korv eller annat fika).

Samling kl 10.00 vid Tornet.

För info kontakta Ulla P 0270/41747
eller Anna O tel 0270/15569.

DECEMBER

6/12

Lördag

SKINKSMÖRGÅS

Ytterligare en -Tradition -.

Innan "jul-stressen" gör sig påmind!

Vi träffas och äter skinksmörgås, tittar på bilder och/eller vanliga kort (har Du något som Du vill visa?)

Vi håller till på Bygdegården Vargen kl 17.00.

För info kontakta Lilian W tel

0270/35380, Ulla P tel 0270/41747,

Anna O tel 0270/15569 eller Gunnel E tel 0270/286197.

SFK ber att få önska

ETT GOTT SLUT PÅ "GAMLA
ÅRET" OCH

ETT GOTT NYTT "FÅGELÅR"
2004 !

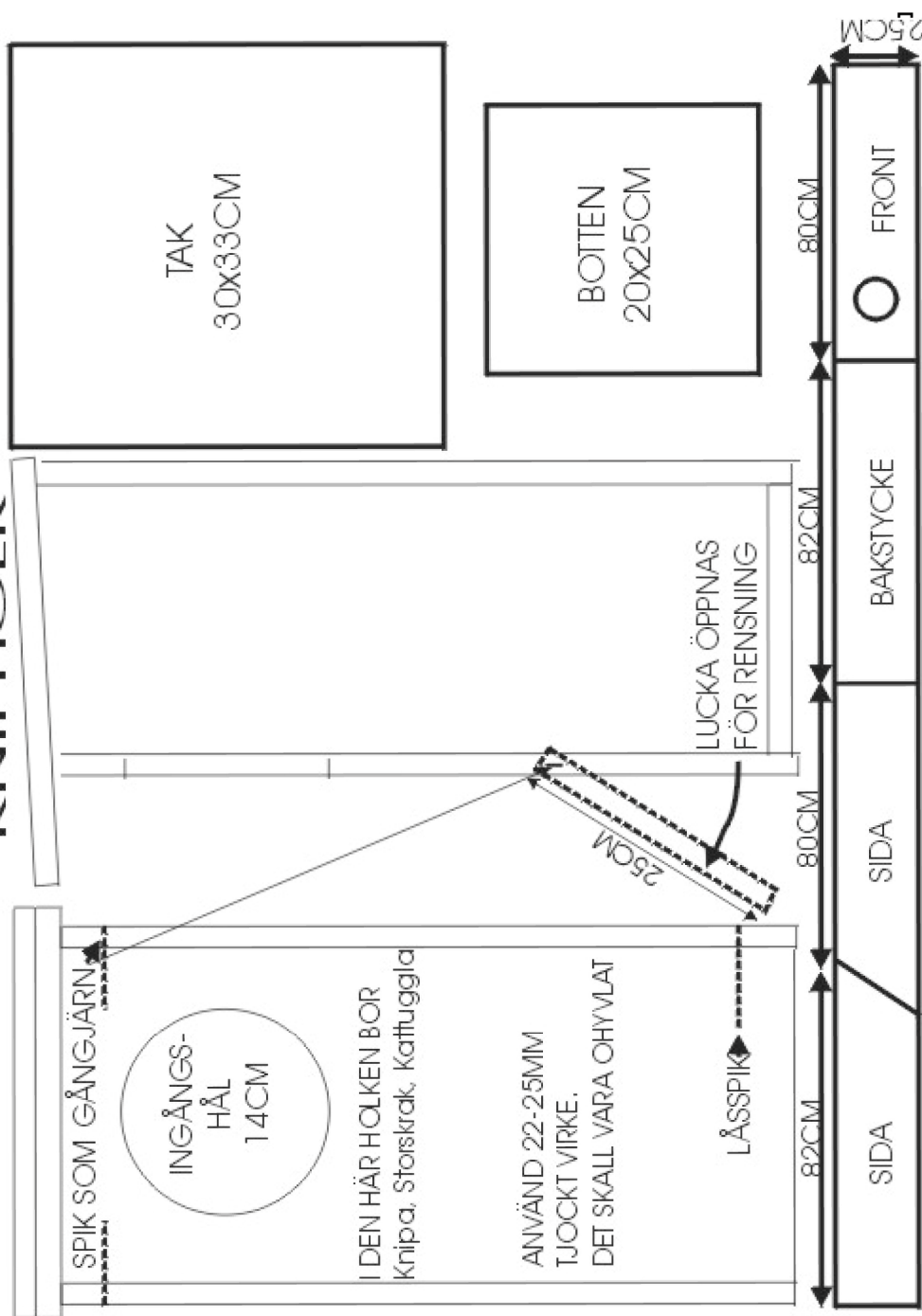
Väl mött på våra exkursioner!!

Obs!

Glöm inte kikaren och ryggsäcken
(med fikat)!!

Exkursionerna sker i samarbete med
Studieförbundet, Söderhamn.

KNIPHOLK

En resa till Storjungfrun 2003-

Klockan visade på 05.00 när vi la' ut från Trollharen för färd mot Söderhamns skärgårds största ö **Storjungfrun**.

Det var en mycket vacker morgon, havet låg spegelblankt. Båten var fullastad med folk, vi var 10 st till antalet.

På vägen ut såg vi säl och även den mera sällsynta prutgåsen, vilken låg vid öns norra udde.

Väl framme vid hamnen delade gruppen upp sig och vår grupp fortsatte till norra udden för att titta närmare på prutgåsen. Tog en fika innan vi strövade ner mot södra udden. Vi gick tillbaka till fiskeläget och fortsatte mot det lilla kapellet, som finns på ön. Därefter började vandringen ner till södra udden genom skogen på den östra sidan som vetter mot Finland. På vägen var det mycket fågelliv bl a större korsnäbb, grönsiska, gårdsmyg och grönsångare. När vi kommit halvvägs ner, så stannade vi och tog en fika på ett mycket fint ställe på hållarna. Där tog vi av oss på fötterna och doppade dom i det svalkande havet. Under tiden medan vi satt där och spanade av vattnet med våra kikare kom en lärkfalk och satte sig i ett träd på en holme utanför hållarna. Den satt kvar där när vi gick vidare mot söder. På vägen ner letade vi efter lundsångaren, men vi fann den aldrig. Väl nere vid den södra udden spanades det av och vi vände mot norr men då på den västra sidan mot hamnen över Toppartall. Väl framme vid Toppartall tog vi oss en fika innan vi fortsatte mot hamnen. Även på denna sida var det mycket fågel. När vi kom fram till kapellet stannade vi där en timme och bara latade oss, det var jättemysigt. Sedan gick vi och tittade runt vid hamnen och fiskeläget innan båten skulle komma och hämta oss. När båten kom hade det börja duggregna, annars hade vädret varit fint med sol och 18 grader varmt. Det gungade bra nog i början av hemresan med det lugnande ner sig. Vid 17-tiden kom vi åter till Trollharen, där flera av oss köpte fisk av fiskarn' vi åkt med. Sen' for var och en hem till sitt. Alla var nog nöjda med turen till den härliga ön Storjungfrun! (allt som allt såg vi 65 arter den här dagen)

Anna O

Diagram illustrating the construction of a birdhouse (Fågelskåp) with dimensions and labels in Swedish.

Top View (TAK): 20x20 CM.

Front View (FRONT): 18 CM (width) x 20 CM (height). The front panel is divided into four sections: SIDA (Side), SIDA (Side), BAK-STYCKE (Back piece), and FRONT (Front). The front panel is 20 CM wide and 18 CM high.

Side View (SIDA): 20 CM (width) x 18 CM (height). The side panel is 20 CM wide and 18 CM high.

Back View (BAK-STYCKE): 18 CM (width) x 20 CM (height). The back panel is 18 CM wide and 20 CM high.

Bottom View (BOTTEN): 9x13 CM.

Labels and Dimensions:

- INGÅNGSHÅL 3 CM:** Entrance hole diameter.
- LÅSSPIK:** Lock pin.
- FRONT ÖPPNAS FÖR RENSNING:** Front opens for cleaning.
- SPIK SOM GÅNGJÄRN:** Pin as a sliding bolt.
- ANVÄND 19 MM TJOCKT VIRKE DET SKALL VARA OHYVLAT:** Use 19 mm thick wood, it should be unplaned.

TIPSET sammansatt av Stefan Wiström

Vi brukar ju ibland försöka ha någon enklare tävling i programbladet. Denna gång är det en variant på en "tipsrunda" som ni får göra hemma i favoritfåtöljen. Dragning av vinnarna sker i samband med skinkmackan i december, som även är sista inlämningsdag.

Ni som vill lämna in ert förslag tidigare gör det till Stefan Wiström, Lokföraregatan 8, 826 50 Söderhamn. I skrivande stund är inte prisbordet klart men fina priser till tre pristagare utlovas.

Efter det att styrelsen har varit ute och ringmärkt slaguggla undrar vi hur den fått sitt namn?

- 1. Den hoar bara på jämna slag, ex. när klockan är ett två osv.
- X. Den kan slå mot sin fiende med sina klor.
- 2. När de blir gamla dör de ofta i slaganfall.

Efter en högst inofficiell inventering av Storjungfrun på försommaren, hur många arter kan man beräkna häcka där, alt. stanna en längre tid?

- 1. 50 arter
- X. 100 arter
- 2. 150 arter

Klubbens ordförande har ju kryssat ett antal arter, vilken var hans 300:e?

- 1. Storskarv
- X. Mongolpiplärka
- 2. Stentrast

Varje år har man en art som inventeras över hela Sverige, vilken är det i år (2003)?

- 1. Backsvala
- X. Skrattnå
- 2. Tornseglare

Lite historik. Vilken av flyttfåglarna anlände först 2002 till Söderhamn?

- 1. Bofink
- X. Sångsvan
- 2. Rödhake

Var brukar exkursionen på 1:a maj traditionsenligt vara?

- 1. Höleklack
- X. Korsholmen
- 2. Eggegrund

På omslaget av årets vårprogram är det ett foto på?

- 1. Varfågel
- X. Härfågel
- 2. Därfågel

På senvintern hade vi vid Klossdammen en mystisk fågel som blev av riksintresse. Fågeln var missfärgad och liknade därför en sällsynt art, men vilken art var det egentligen?

- 1. Taltrast
- X. Ringtrast
- 2. Koltrast

Vi hade ju också en gäst vid Flygstaden i fjol sommar som intresserade många, vad var det för namn på den arten?

- 1. Tjocknäbb
- X. Bigfoot
- 2. Tjockfot

Vinterfågelmatning

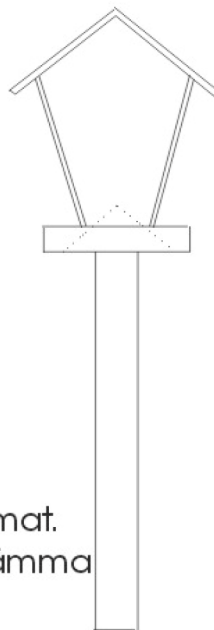
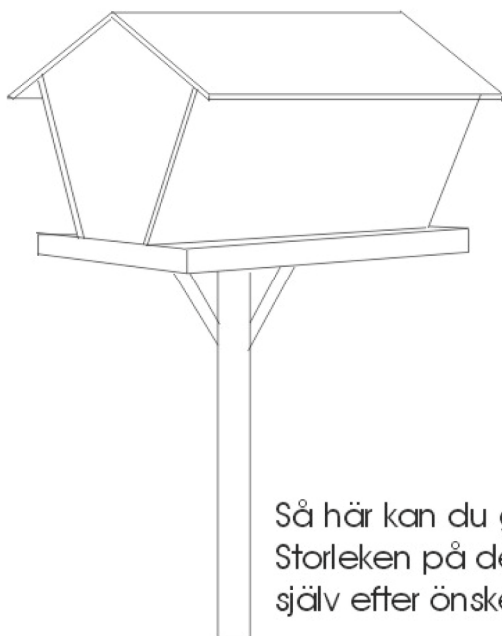
Som vi tidigare berättat om driver SFK fyra utfodringsstationer i kommunen. Detta i första hand för att hjälpa fåglarna genom den kalla årstiden, men även för att skapa möjligheter för allmänheten att på närhåll studera diverse fågelarter.

Redan i september kan man börja mata vid stationerna och de första matgästerna brukar inte dröja. I de stora fröautomaterna (i trä) vill vi helst ha solrosfrön. Hampfrön kan hållas i den mindre fröautomaten (i plast) som hänger bredvid den stora. Havre lägges företräddelsevis på marken.

Stationerna finns vid:

- □ Granskärs våtmark (i korsningen mellan promenadstigen och stigen mot Vågbro)
- □ Ålsjötornet (vid tornet på södra sidan om sjön)
- □ Stortjärn (följ Mostigen till Stortjärn norr om E4)
- □ Västra berget (mitt emot informationstavlan)

FRÖAUTOMAT

Så här kan du göra en fröautomat.
Storleken på den, kan du bestämma
själv efter önskemål.

PROGRAMGRUPPEN:

Ulla Persson☐

(0270/41747)

Gunnel Edenström

(0270/286197)☐

Anna Onelius

(0270/15569)

Lilian Wallén

(0270/35380)

Gunnar Falck

(0270/424202)

Tänk om vi kunde.....

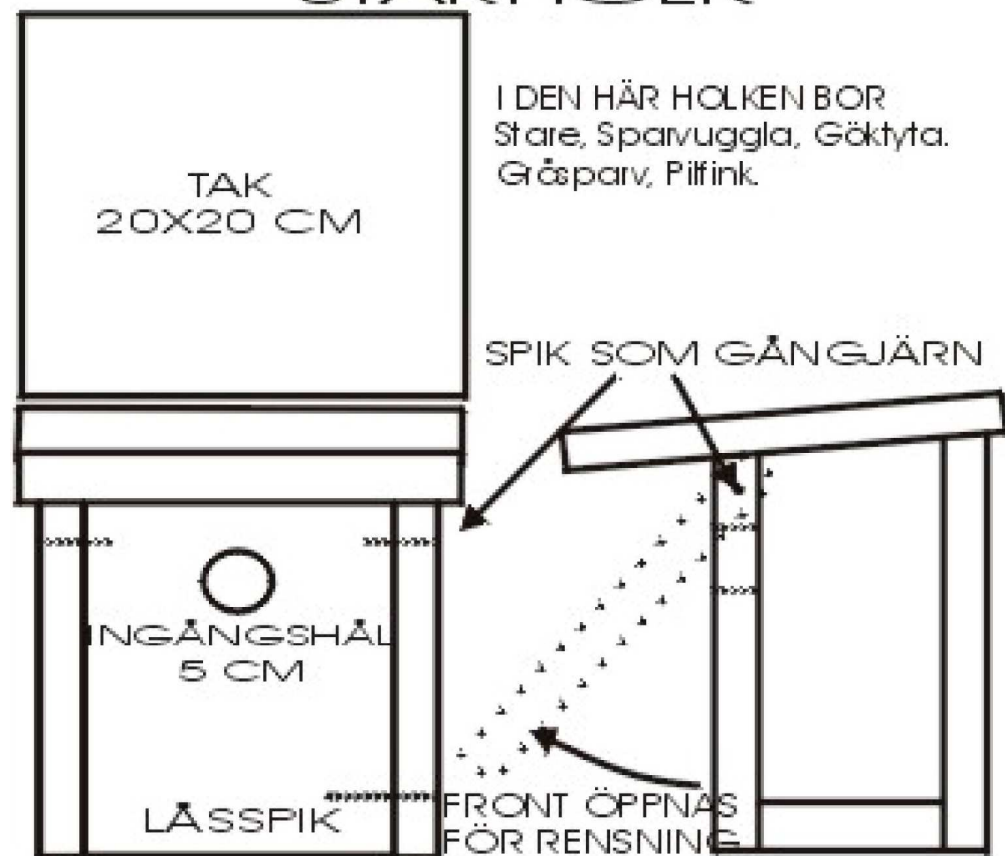
Fåglar på Maden.....

Vinterfågelmätning vid nya reningsdammarna.....

"Nytt" torn i Stenö.....bra idé!!!!!!

STARHOLK

ANVÄND 20 MM TJOCKT VIRKE
DET SKALL VARA OHYVLAT

